

KOD UCZNIA:

....., dn. 20 listopada 2018 r.
(miejscowość, w której odbywają się eliminacje)

ELIMINACJE PIERWSZEGO ETAPU
I WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

Rok szkolny 2018/2019

Droga Uczestniczko, Drogi Uczestniku Konkursu,

Miło nam powitać Cię w eliminacjach pierwszego, szkolnego etapu II Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych.

Przed Tobą **90 minut** pracy z testem konkursowym. Jesteśmy pewni, że poradzisz sobie znakomicie ze wszystkimi zadaniami. Skoncentruj się, uważnie czytaj teksty źródłowe i polecenia. Pisz długopisem lub piórem. Nie używaj korektora – w razie pomyłki przekreśl błędne zapisy.

Przy każdym zadaniu podajemy liczbę punktów, które możesz uzyskać, poprawnie je rozwiązując. Pamiętaj, że 1 punkt za zadanie zamknięte nie zawsze oznacza, że w zadaniu jest tylko jedna właściwa odpowiedź.

Powodzenia! Mamy nadzieję, że spotkamy się w kolejnym etapie konkursu.

*Wojewódzka Komisja II Konkursu z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych*

SUMA PUNKTÓW UZYSKANYCH PRZEZ UCZESTNICZKĘ/UCZESTNIKA KONKURSU:

.....
(wypełnia Szkolna Komisja Konkursowa po sprawdzeniu testu, przed rozkodowaniem pracy)

Przeczytaj uważnie fragment „Balladyny”, a następnie wykonaj zadania.

Juliusz Słowacki

„Balladyna”

Tragedia w pięciu aktach

OSOBY:

1. Pustelnik — Popiel III wygnany
2. Kirkor — pan zamku
3. Matka — wdowa
4. Balladyna, Alina — jej córki
5. Filon — pasterz
6. Grabiec — syn zakrystiana
7. Fon Kostryń — naczelnik straży w zamku Kirkora
8. Gralon — rycerz Kirkora
9. Kanclerz
10. Wawel
11. Paż
12. Poseł ze stolicy Gnezna
13. Oskarżyciel sądowy
14. Lekarz koronny
15. Pany — rycerze — służba zamkowa — wieśniacy — dzieci.

OSOBY FANTASTYCZNE:

1. Goplana — nimfa, królowa Gopła
2. Chochlik
3. Skierka

Za czasów bajecznych, koło jeziora Gopła.

AKT PIERWSZY

SCENA II

Inna część lasu — widać jezioro Gopło. Skierka i Chochlik wchodzi.

SKIERKA

Gdzie jest Goplana, nasza królowa?

CHOCHLIK

Śpi jeszcze w Gople.

SKIERKA

I woń sosnowa,
I woń wiosenna nie obudziła
Królowej naszej? woń taka miła!
Czyliż nie słyszy, jak skrzydełkami
Czarne jaskółki biją w jezioro

Tak, że się całe zwierciadło plami
W tysiące krążków?

CHOCHLIK

Zanadto skoro
Zbudzi się jędza i będzie
Do pracy nas zaprzęgać. [...]

SKIERKA

Bo też ty jesteś leniwy, Chochliku!

patrzy na jezioro

Ach, patrz! na słońca promyku
Wytryska z wody Goplana;
Jak powiewny liść ajeru,
Lekko wiatrem kołysana;
Jak łabędź, kiedy rozwinie
Uśnieżony żagiel steru,
Kołysze się — waha — płynie.
I patrz! patrz! lekka i gibka,
Skoczyła z wody jak rybka,
Na niezabudek warkoczu
Wiesza się za białe rączki,
A stopą po fał przezroczu
Brylantowe iskry skrzusza. [...]

CHOCHLIK

Ona ma wianek na głowie...
Czy to kwiaty? czy sitowie? [...]

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/balladyna.html>

ZADANIE 1. (0–3)

Zakreśl poprawne zakończenie/zakończenia każdego ze zdań 1-3.

Zdanie 1.

Czas wydarzeń w „Balladynie”

- A. został dokładnie określony.
- B. trudno byłoby dokładniej scharakteryzować.
- C. jest niemożliwy do oznaczenia na historycznej linii czasu.
- D. da się odtworzyć na podstawie zapisów w rocznikach historycznych.

Zdanie 2.

Świat przedstawiony w „Balladynie”

- A. zawiera zarówno składniki prawdopodobne, jak i fantastyczne.
- B. przypomina baśń.
- C. na pewno w pewnym wymiarze jest nierealistyczny.
- D. ma wyłącznie składniki realistyczne.

Zdanie 3.

W spisie zatytułowanym OSOBY autor

- A. wymienił bohaterów utworu.
- B. oddzielił postacie realistyczne od baśniowych.
- C. wyliczył postacie prawdopodobne.
- D. wskazał tylko postacie historyczne.

ZADANIE 2. (0–6)

Na podstawie przeczytanego fragmentu oraz informacji wstępnych z utworu wykonaj polecenia.

- A. Nazwij rodzaj literacki, który reprezentuje „Balladyna”.

- B. Wymień dwa elementy konstrukcji utworu typowe dla tego rodzaju literackiego.

- C. Nazwij gatunek literacki, do którego autor zaliczył swój tekst.

- D. Wymień imiona dwóch bohaterów prawdopodobnych.

- E. Przytocz dwa wypowiedzenia z aktu I nienależące do tekstu głównego utworu.

Wypowiedzenie 1.

Wypowiedzenie 2.

F. Napisz, w jakim celu pojawiają się didaskalia w utworach, w których są ich nieodłącznym elementem.

ZADANIE 3. (0–3)

Wypisz z fragmentu monologu Skierki o przebudzeniu Goplany po jednym przykładzie wskazanych środków poetyckich.

	ŚRODEK POETYCKI	PRZYKŁAD Z FRAGMENTU
A.	porównanie	
B.	przenośnia	
C.	epitet	

ZADANIE 4. (0–2)

Z fragmentu „Balladyny” wypisz wskazane przykłady rymujących się wyrazów. Jeżeli nie ma takich, postaw kreskę.

A. para rymów żeńskich (akcent w rymujących się wyrazach pada na przedostatnią sylabę):

B. para rymów męskich (akcent w rymujących się wyrazach pada na ostatnią sylabę):

ZADANIE 5. (0–4)

Napisz streszczenie przytoczonego w teście fragmentu „Balladyny”, używając maksymalnie 40 wyrazów.

ZADANIE 6. (0–4)

Oceń poprawność podanych stwierdzeń dotyczących wyrazu GOPLANA. Postaw X we właściwej rubryce.

	GOPLANA	PRAWDA	FAŁSZ
A.	To przymiotnik rodzaju żeńskiego.		
B.	Zawiera końcówkę -NA.		
C.	Występuje w nim temat fleksyjny GOPLAN-		
D.	W miejscowniku wystąpi oboczność fleksyjna N:NI.		

ZADANIE 7. (0–5)

Wypisz wyrazy podkreślone we fragmencie „Balladyny”. Napisz przy każdym z nich, jaka to część mowy, oraz określ po trzy cechy gramatyczne każdego z wyrazów.

A. _____

B. _____

C. _____

D. _____

E. _____

ZADANIE 8. (0–4)

Z fragmentu „Balladyny” wypisz:

- A.** wyraz nieodmienny, samodzielny w zdaniu: _____
- B.** wyraz odmienny przez rodzaje: _____
- C.** wyraz odmienny przez tryby: _____
- D.** wyraz niesamodzielny w zdaniu: _____

ZADANIE 9. (0–1)

Podkreśl poprawne zakończenie/zakończenia zdania.

We fragmencie zdania: „Lekko wiatrem kołysana” znajdują się

- A.** przysłówek i imiesłów przysłówkowy.
B. imiesłów przymiotnikowy i imiesłów przysłówkowy.
C. imiesłów i przysłówek.

ZADANIE 10. (0–2)

Narysuj wykres poniższego zdania i nazwij jego części.

Na słońca promyku wytryska z wody Goplana.

A full-page view of a blank sheet of graph paper. The grid consists of thin, light gray horizontal and vertical lines forming small squares across the entire page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ZADANIE 11. (0–1)

Wybierz poprawnie napisane zakończenie/zakończenia zdania, związane z pisownią skrótu wyrazu *jezioro*.

Akcja „Balladyny” dzieje się nad

- A. j. Gopło.
- B. jez. Gopło.
- C. jezi. Gopło.

ZADANIE 12. (0–3)

Wpisz poprawnie właściwe litery do nazw podanych jezior.

- A. (j, J) ___ezioro (ś, Ś) ___niardwy
- B. (j, J) ___ezioro (w, W) ___iktorii
- C. (j, J) ___ezioro (d, D) ___rwęckie

Przeczytaj informacje ze słowników i wykonaj zadania 13–15.

gopło *n III*, *Ms.* gople; *lm* gopeł *rzad.* <<jezioro, morze>>

Słownik języka polskiego pod red. W. Doroszewskiego, PWN.

Gopło -ple: jezioro Gopło; przym.: goplański.

Wielki słownik ortograficzny PWN, Warszawa 2016.

Gopło *n III a. ndm* w połączeniu z wyrazem jezioro: Pływać po Gople a. po jeziorze Gopło.

Wielki słownik poprawnej polszczyzny PWN, 2004, Warszawa.

ZADANIE 13. (0–1)

Wybierz poprawne zakończenie/zakończenia zdania.

GOPŁO to:

- A. rzeczownik własny, ale może być także nazwą pospolitą.
- B. wyłącznie nazwa własna.
- C. rzadko używane było jako rzeczownik pospolity.

ZADANIE 14. (0–2)

Napisz poprawne wersje podanych zdań na podstawie uwag ze słowników.

A. Okolice jeziora Gopła były zanieczyszczone.

B. Gopłowskie szuwary bujały się dostojnie.

ZADANIE 15. (0–3)

Rozwiń popularne skróty użyte w opisach hasła GOPŁO.

A. *a.* _____

B. *ndm* _____

C. *n* _____

ZADANIE 16. (0–4)

Podaj ogólne nazwy źródeł, w których zamieszczono poniższe hasła informacyjne.

A. BAŚNIOWY bajkowy, bajeczny, zaczarowany, magiczny, fantastyczny, tajemniczy

B. KLAMKA ZAPADŁA Definicja: stało się, nie ma odwrotu, sprawa rozstrzygnięta, już za późno; ostateczna decyzja została podjęta i nie można jej odwołać.

C. KRÓLOWA -wej, -wą, *W.* -wo; -we, -wych

D. MICKIEWICZ ADAM, ur. 24 XII 1798, Nowogródek lub Zaosie k. Nowogródka, zm. 26 XI 1855, Sztambuł, poeta, uznawany za największego poetę polskiego romantyzmu.

ZADANIE 17. (0–6)

Na podstawie fragmentu „Balladyny” oraz własnej wiedzy o utworze napisz notkę do Wikipedii na temat Goplany. Powinna mieć od trzech do pięciu zdań. W notce zastosuj jeden popularny kwalifikator.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ZADANIE 18. (0–5)

Uzupełnij tabelkę.

	CYTAT	AUTOR	TYTUŁ	RODZAJ LITERACKI
A.	W głuchej puszczy, przed chatką leśnika, Rota strzelców stanęła zielona; A u wrót stoi straż Pułkownika, Tam w izdebce Pułkownik ich kona.[...]			
B.	Bóg z waszmością, mój Cześniku. Pędząc cwałem na rozkazy Zamęczyłem szkap bez liku; Wywróciłem się sto razy [...]			
C.	Patrzcie, ach, patrzcie do góry, Cóż tam pod sklepieniem świeci? Oto złocistymi pióry Trzepioce się dwoje dzieci. [...]			

D.	– Na pewno też chciałabyś ubrać się w piękne stroje, jechać karetą i tańczyć z pięknymi młodzieńcami, a może nawet z samym księciem? Ale nic z tego, twoje miejsce jest w kuchni! [...]			
E.	Gwiazdy błękitne, kwiateczki czerwone Będą ci całe poemata składać. Ja bym to samo powiedział, co one, Bo ja się od nich nauczyłem gadać [...]			

Przeczytaj fraszkę Jana Kochanowskiego, a następnie wykonaj zadania 19–22.

Do Stanisława

Powiedz mi, gdzie się chowasz, bracie Stanisławie,
Bom cię tak długo szukał, ażem ustał prawie;
Jako żeś mię był prosił na obiad do siebie,
Tak żem cię ani widział i jadam bez ciebie.

ZADANIE 19. (0–1)

Zakreśl poprawne zakończenie/zakończenia zdania.

Osoba mówiąca we fraszce

- A. żartobliwie wyraża żal do swego przyjaciela.
- B. narzeka na niegościnnosć Stanisława.
- C. to narrator, którego bratem jest Stanisław.
- D. używa wyrazu *brat* w znaczeniu ‘przyjaciół’.

ZADANIE 20. (0–1)

Zakreśl poprawne zakończenie/zakończenia zdań.

Utwór Kochanowskiego to nie jest

- A. krótki, żartobliwy wiersz.
- B. sprawa błaha.
- C. gatunek epiki.
- D. gatunek liryki.
- E. utwór wierszowany.

ZADANIE 21. (0–3)

A. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Fraszka „Do Stanisława” napisana została wierszem

NIEREGULARNYM / REGULARNYM.

B. Uzasadnij swój wybór.

ZADANIE 22. (0–8)

Napisz kilkudzaniowy list prywatny do Stanisława, prosząc go o spełnienie danej obietnicy.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]